

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์

สุนทรียทัศน์ในพระสุตตันตปิฎก

ชื่อผู้เขียน

นางสาว พิมพ์ภรณ์ เครื่องกำแหง

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาปรัชญา

คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ :

รศ. ดร. บุญย นิลเกษ ประธานกรรมการ

รศ. เอมอร ชิกตะโสภณ กรรมการ

ผศ. รุ่งเรือง บุญไฉจร กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์ เพื่อศึกษาสุนทรียทัศน์ของพระพุทธเจ้าที่ปรากฏในพระสุตตันตปิฎก โดยไข่มโนทัศน์ทางสุนทรียศาสตร์ เป็นหัวข้อในการค้นหาและข้อความที่อยู่ในขอบเขตของสุนทรียศาสตร์ นำข้อมูลที่ได้มาศึกษาและวิเคราะห์หาความหมายแล้วรวบรวมให้เป็นระบบระเบียบ เพื่อแสดงว่า พุทธศาสนามีสุนทรียศาสตร์ตามแนวทางของตนเอง

ผลของการศึกษาวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ความงามเป็นสิ่งมีคุณค่า สามารถพบได้ทั้งในภาวะนามธรรมและรูปธรรม ความหมายของคำว่า "งาม" เทียบได้กับ "ดี" หรือ "มีประโยชน์" หรือ "ทำให้พึงพอใจ" ความงามของธรรมชาติ ช่วยส่งเสริมให้กายสงบ เป็นฐานให้จิตตั้งมั่น เหมาะสมสำหรับการฝึกปฏิบัติพิจารณาธรรม ช่วยให้พระภิกษุในสังฆกรรมได้ง่ายขึ้นหรือลึกซึ้งยิ่งขึ้น
2. ความน่าเกลียดเป็นภาวะสุนทรีย์ที่ตรงกันข้ามกับความงาม คุณลักษณะอย่างหนึ่งของความน่าเกลียด ได้แก่การชักนำให้ผู้พิจารณาพระภิกษุในสังฆกรรม
3. การตัดสินคุณค่าสุนทรีย์จะแตกต่างกันออกไป ตามแต่จุดประสงค์ในการตัดสินและภาวะความงามที่เกี่ยวข้อง

4. พระพุทธเจ้ายอมรับว่าความงามทั้งทางรูปกายและทางธรรม เป็นสิ่งที่มนุษย์พึงแสวงหา และทรงส่งเสริมให้มนุษย์พัฒนาความสามารถให้บรรลุความงามในระดับสูงยิ่ง ๆ ขึ้นไป ซึ่งจะประสบผลสำเร็จได้ก็ต่อเมื่อสามารถเป็นอิสระจากอำนาจครอบงำของความงามในระดับต่ำเสียก่อน การพัฒนาความงามควรเป็นไปดังนี้คือ จากความงามทางรูปกาย ไปสู่ความงามทางจิต และความงามทางปัญญา ในที่สุด การก้าวขึ้นไปสู่ความงามทางจิตและปัญญาตามลำดับนั้น จะต้องสลัดความหลงติดอยู่กับความงามทางรูปกายให้ไต่เสียก่อน

5. ระบบความงาม วิธีการตัดสินคุณค่าสุนทรีย์และความหมายของโมทัศน์อื่น ๆ ซึ่งมีลักษณะเฉพาะของตนเอง ทำให้พุทธศาสนามีสุนทรีย์ศาสตร์ที่เป็นไปตามแนวทางของตน

6. ความหมายของศิลปะซึ่งรวบรวมได้จากทัศนะของพระพุทธเจ้า หมายถึงความรู้หรือศาสตร์ต่าง ๆ หรือความชำนาญในศาสตร์นั้น ๆ งานที่เป็นผลจากการใช้ศิลปะคือวัตถุตามอย่างหนึ่ง สามารถก่อให้เกิดความพึงพอใจได้

7. หลักการทางสุนทรีย์ศาสตร์ตามแนวทางพุทธศาสนา สามารถนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ เช่นการใช้ความงามช่วยให้เกิดศรัทธา การใช้ธรรมชาติช่วยให้จิตสงบเป็นต้น

8. ข้อสังเกตที่ได้จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้คือ ได้พบว่าพระพุทธเจ้าทรงใช้ภาวะสุนทรีย์ช่วยในการสั่งสอนพุทธธรรมอยู่เสมอ การใช้คำที่แสดงภาวะสุนทรีย์ของพระองค์ให้ภาพพจน์ชัดเจน และมีความหลากหลาย ซึ่งเป็นเครื่องยืนยันอีกประการหนึ่งว่า พระพุทธเจ้าทรงยอมรับคุณค่าสิ่งสุนทรีย์

9. ประสมการณ์สุนทรีย์เป็นสิ่งที่มีความค่า แต่จะมีคุณค่ามากยิ่งขึ้นหากใช้สติในการรับรู้ประสมการณ์นั้น เพราะสติจะช่วยควบคุมจิตไม่ให้หลงไปตามอารมณ์ที่เกิดขึ้น จนไม่สามารถรับรู้ถึงธรรมที่สิ่งสุนทรีย์นั้นเป็นสื่อแสดงให้เห็น

Thesis Title Aesthetical Concepts in Suttantapitaka
 Author Miss Pimpaporn Kruengkumhang
 M.A. Philosophy
 Examining Committee : Assoc.Prof.Dr. Boon Nilakesh Chairman
 Assoc.Prof. Em-On Chittasobhon member
 Asst.Prof. Roongruang Boonyoros member

Abstract

The purpose of this study is to make a study of the Buddha's views as appeared in Suttantapitaka in the realm of aesthetics to show that Buddhism has an aesthetic system of its own.

Aesthetical concepts were applied in finding the relevant data. Words and phrases were investigated and analyzed. The major findings are as follows :

1. Beauty is valuable which can be found in the concrete as well as in the abstract. The beautiful may also be regarded as the good, the useful or the pleasurable. The beauty and tranquility of nature is suitable for the realization of truth.

2. The ugly is a state opposite to the beautiful. It has the quality of leading the contemplator to realize the truth.

3. The judgments of aesthetic values often vary depending on purposes of judging and characteristic of the beautiful.

4. The Buddha approves the search for beauty physical as well as spiritual and encourages people to develop their ability to attain higher level beauty. They should pass on from physical beauty to mental beauty and finally to the beauty of wisdom. To get to the higher level beauty men have to free themselves from the captive power of the beauty of lower level e.g. to get to the beauty of mind men have to free themselves from physical beauty.

5. The uniqueness of beauty classification, the methods of value judgments and other concepts show that Buddhism has its own aesthetic system.

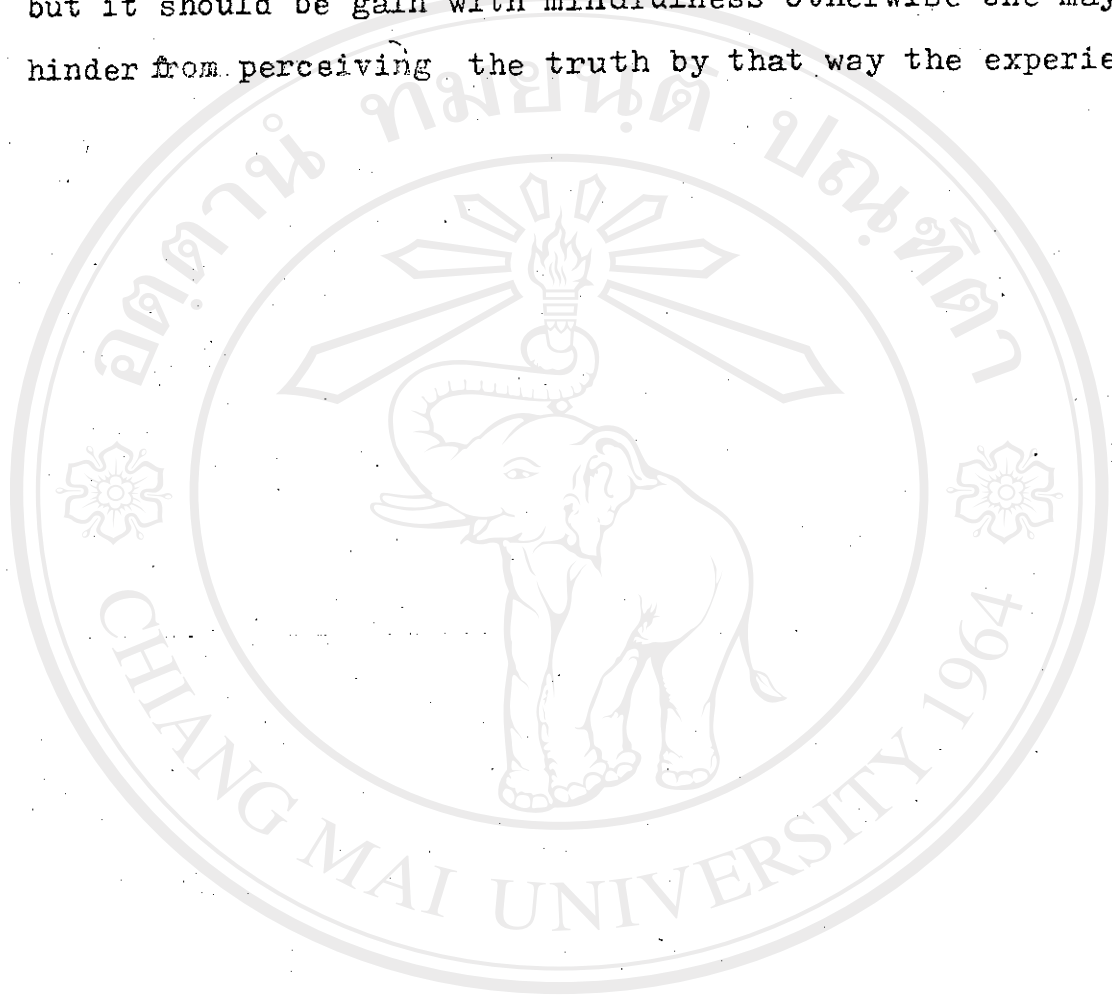
6. In the Buddha's words art refers to sciences and skill of performances. Works of art are treated as sensuous pleasurable things.

7. Buddhist aesthetic principles may usefully be applied to every day life e.g. physical beauty to bring about attention, admiration and submission, the beauty of nature to bring peace to the mind.

8. From this study, it is note that the Buddha, used the aesthetic as teaching-aids in his preaching, a number of appropriate words signify aesthetic quality were used by the Buddha [sublime, wonderful, blooming, magnificent

delicate and admirable etc.]

9. An aesthetic experience is a useful experience but it should be gain with mindfulness otherwise one may be hinder from perceiving the truth by that way the experience.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright © by Chiang Mai University

All rights reserved